

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

Tom XIII

DARŁOWO

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

T. XIII

DARŁOWO

FUNDACJA „DZIEDZICTWO”

HISTORIA I KULTURA ZIEMI SŁAWIEŃSKIEJ

TOM XIII

DARŁOWO

Redakcja:

WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI
JAN SROKA

SŁAWNO–DARŁOWO 2019

Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka (eds.), *Historia i kultura Ziemi Sławińskiej*, t. 13: *Darłowo* [History and Culture of the Sławno region, vol. 13: Darłowo – the town]. Fundacja „Dziedzictwo”, Sławno 2019, pp. 327, figs 48, tables 18. ISBN: 978-83-947670-7-5. Polish texts with German summaries.

© Copyright by Włodzimierz Rączkowski, Jan Sroka 2019

© Copyright by Authors

Na okładce: Otto Kuske, *Zamek w Darłowie*, olej. 1941, 100 × 150 cm,
Muzeum Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie

Tłumaczenia na język niemiecki: *Brigida Jerzewska*

Redaktor: *Katarzyna Muzia*

Skład i łamanie komputerowe: *Eugeniusz Strykowski*

Publikację wydano przy finansowym wsparciu Urzędu Miejskiego w Darłowie
oraz Starostwa Powiatowego w Sławnie

Wydawca/Herausgeber: Fundacja „Dziedzictwo”,
76-100 Sławno, ul. Mielczarskiego 7/5

ISBN 978-83-947670-7-5

Druk/Druck: Drukarnia „BOXPOL”, 76-200 Słupsk, ul. Wiejska 25
tel. 48 59 8424371 email: boxpol@post.pl, www.boxpol.pl

Spis treści

JAN SROKA (Sławno), WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań), <i>Przeszłość jako potencjał – wprowadzenie</i>	7
KACPER PENCARSKI (Słupsk), <i>Źródła do dziejów Darłowa w latach 1800–1945 w archiwach polskich i niemieckich. Przegląd zawartości informacyjnej akt</i>	17
RAFAŁ WITKOWSKI (Poznań), <i>Kartuzi w Darłowie i ich związki z otoczeniem</i>	63
WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań), WIESŁAW MAŁKOWSKI (Warszawa), LIDIA WRÓBLEWSKA (Darłowo), <i>Klasztor kartuzów w Darłowie: perspektywa kartograficzno-teledetekcyjna i jej nieoczywistość</i>	83
NATALIA NAMIEL, WACŁAW FLOREK, MAREK MAJEWSKI (Słupsk), <i>Zmiany sieci rzecznej w okolicach Darłowa w świetle analiz materiałów kartograficznych</i>	107
EWA GWIAZDOWSKA (Szczecin), <i>Rozwój urbanistyczny Darłowa do 1945 roku w świetle dawnych planów miasta</i>	125
KONSTANTY KONTOWSKI (Darłowo), <i>Widoki Darłowa do 1945 roku</i>	147
JADWIGA KOWALCZYK-KONTOWSKA (Szczecinek), <i>Kościoty Darłowa. Funkcje i znaczenie średniowiecznej architektury sakralnej</i>	179
KRYSTYNA RYPNIEWSKA (Koszalin), <i>Oszklenie i witraże w zabytkowych kościołach Darłowa</i>	211
JÓZEF LINDMAJER (Słupsk), <i>Zapiski o ludności Darłowa w dobie nowożytnej ze szczególnym uwzględnieniem drugiej połowy XVIII wieku</i>	227
RAFAŁ WITKOWSKI (Poznań), <i>Karl Wilhelm Rosenow i jego związki z muzeum w Darłowie</i>	259
ZBIGNIEW SOBISZ, KRZYSZTOF STRZAŁKOWSKI, EWA SZMYT (Słupsk), <i>Dendroflora terenów zieleni Darłowa</i>	269
JAN SROKA (Sławno), WŁODZIMIERZ RĄCZKOWSKI (Poznań), <i>Zestawienie publikacji w serii Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej</i>	301
Indeks osób i nazw osobowych	313
Lista adresowa autorów	325

Dendroflora terenów zieleni Darłowa

ZBIGNIEW SOBISZ, KRZYSZTOF STRZAŁKOWSKI,
EWA SZMYT (Słupsk)

Wstęp

W strukturze przestrzennej miasta Darłowa istotną rolę odgrywają tereny zieleni. W Darłowie to przede wszystkim parki miejskie na placu Króla Eryka, park miejski przy ul. Morskiej wzdłuż rzeki Wieprzy, między Darłowem a Darłówkiem Wschodnim, oraz park miejski przy ul. Chopina. Inną grupę funkcjonalną stanowią tereny zieleni powstałe na miejscu wyburzonych fortyfikacji i murów obronnych – aleje wzdłuż ulicy Traugutta i ulicy Zielonej. Parki leśne w Darłównu Wschodnim i Zachodnim stanowią obiekty o charakterze turystycznym i wypoczynkowym.

Z analizy przedmiotowej wynika, że miasto Darłowo charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem wypełnienia terenów zurbanizowanych terenami zieleni urządzonej. Stan i jakość środowiska miejskiego oraz mikroklimat stanowią najważniejszą funkcję przyrodniczą w ustalaniu zieleni miejskiej i przyulicznej, a struktura własnościowa gruntów nie powinna stanowić ograniczeń (Szafranko 2012).

Wymieniona funkcja dotyczy szczególnie otoczenia starego miasta z kompleksem zamkowym, zmiany użytkowania i zagospodarowania terenów wzdłuż koryta rzeki Wieprzy od granic administracyjnych na południu przez centrum miasta aż do Darłówna, w którym tereny zieleni w strefie nadmorskiej, obok funkcji ochronnych, winny być przystosowane i odpowiednio zagospodarowane na potrzeby rekreacyjne (Wiraszka i in. 2004).

Pierwsza data florystyczna z Darłowa pochodzi z 1829 roku. Przy alejach i wokół ogrodzenia na cmentarzu komunalnym w 1829 roku posadzono 315 drzew ozdobnych, głównie lip, klonów i kasztanowców (Kontowski 2013). Kolejne informacje pochodzą z początku XX wieku. Dotyczą

one flory nadmorskiej Darłówka (Holzfuß 1924). Ważnych danych o florze dostarcza zielnik z lat 1930–1943 ze zbiorów Muzeum w Darłowie (Misiowicz 1977). Obecnie zbiory te są przechowywane w Herbarium Zakładu Botaniki i Ochrony Przyrody (SLTC) Akademii Pomorskiej w Słupsku. Kolejne informacje są zawarte w późniejszej pracy o pasie zieleni wzdłuż rzeki Wieprzy (Kownas, Sienicka 1965).

Celem opracowania jest ustalenie listy taksonów dendroflory terenów zieleni miasta Darłowo z uwzględnieniem statusu ich ochrony prawnej, grup geograficzno-historycznych i form życiowych.

1. Materiał i metody

W pracy przedstawiamy stan zachowania terenów zieleni w Darłowie, gdzie badania prowadziliśmy w latach 2017–2018. Nazewnictwo roślin naczyniowych podaliśmy za Mirkiem i in. (2002). Nomenklatura odmian i form botanicznych oraz mieszańców jest zgodna z dziełem Senty i Dolatowskiego (2002).

Status ochronny gatunków przyjęliśmy za rozporządzeniem ministra środowiska¹, gdzie: OC to gatunek objęty całkowitą ochroną prawną, a OCz – gatunek objęty częściową ochroną prawną.

Klasyfikację form życiowych przedstawioną przez C. Raunkiaera w 1905 roku ustaliliśmy według Zarzyckiego i in. (2002). Podział geograficzno-historyczny flory prezentowany w niniejszej pracy jest oparty na koncepcji przedstawionej w pracach Chmiela (1993), Zajęcia i in. (1998) oraz Tokarskiej-Guzik i in. (2012). Każdy gatunek zaszeregowaliśmy do jednej z poniżej podanych grup:

- 1) spontaneofity – gatunki rodzime miejscowego pochodzenia:
 - a) spontaneofity niesynantropijne (Sp) – gatunki rodzime występujące prawie wyłącznie na siedliskach naturalnych i półnaturalnych,
 - b) spontaneofity półsynantropijne (Sp/Ap) – gatunki rodzime występujące z dużą częstością także w układach półnaturalnych i antropogenicznych, lecz nie tracące związku z naturalnymi siedliskami,
 - c) spontaneofity synantropijne = apofity (Ap) – gatunki rodzime występujące wyłącznie lub prawie wyłącznie na siedliskach półnaturalnych i antropogenicznych, a ich związek z autogenicznymi zbiorowiskami jest często trudny do ustalenia;

¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. RP, poz. 1409).

2) antropofity – taksony, które powstały na danym terenie (*antrophityta antropogena*), przywędrowały (*antrophityta adventiva*) lub przetrwały tam dzięki człowiekowi (*antrophityta resistentia*):

- a) metafity – gatunki obcego pochodzenia, trwale zdomowione,
- b) kenofity (Ken) – gatunki, które przybyły lub powstały dzięki człowiekowi po odkryciu Ameryki,
- c) diafity (D) – gatunki obce, pojawiające się tylko okresowo bez świadomego udziału człowieka (agrestofemeroфity) lub przejściowo dziczejące z uprawy (ergazjofemeroфity).

W diagnozie zasięgowej gatunków trwale zdomowionych na badanym obszarze i terenach sąsiednich uwzględniliśmy zasięg pierwotny i wtórny, a w przypadku diafitów tylko ich zasięg pierwotny. Informacje o zasięgach czerpaliśmy z opracowań Meusela i in. (1992) oraz Zając M. i Zając A. (2009).

Tabela 1. Wykaz i charakterystyka terenów zieleni na terenie miasta Darłowo

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
1.	Stary cmentarz komunalny	Dawny cmentarz ewangelicki powstał na początku XIX wieku, rozbudowany na początku XX wieku, zlokalizowany między ul. Cmentarną a ul. Tynieckiego, o powierzchni 3,47 ha. Nekropolia w dzisiejszym kształcie pochodzi z 1806 roku. Jest założeniem kwatowo-alejowym i do 1945 roku była cmentarzem ewangelickim. Na cmentarzu są liczne upamiętnienia i rzeźby. W kwaterach III i IX zachowały się dwie historyczne kaplice grobowe rodzin: Bahnów z roku 1829 roku i Bayerów z 1854 roku (Ryc. 1). Na terenie cmentarza ustawiono kapliczki ze stacjami drogi krzyżowej, a przy kościele św. Gertrudy stanęła drewniana rzeźba patronki świątyni (Ryc. 2). Aleje cmentarne obsadzone są dwurzędowymi alejami: lipy drobnolistnej (<i>Tilia cordata</i>), buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i>), kasztanowca pospolitego (<i>Aesculus hippocastanum</i>) i klonu jaworu (<i>Acer pseudoplatanus</i>) (Tabl. I: A). Starych drzew jest tu niewiele. Zwracają uwagę ładne okazy świerka pospolitego (<i>Picea abies</i>), świerka białego odm. stożkowatej (<i>Picea glauca</i> 'Conica') i dębu szypułkowego (<i>Quercus robur</i>). Na jednej z kwater rośnie klon pospolity odm. kulistej (<i>Acer platanoides</i> 'Globosum') i jesion wyniosły odm. zwisającej (<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'). Uwagę zwraca okazały buk pospolity odm. zwisającej (<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula') rosnący przy kaplicy p.w. św. Gertrudy. Na terenie całego cmentarza w kwaterach między nagrobkami sadzone są młode okazy liściastych odmian uprawnych (kultywarów), m.in.: brzoza brodawkowata odm. Younga (<i>Betula pendula</i> 'Youngii'), głóg pośredni odm. pełnokwiatowa pełnoróżowa (<i>Crataegus</i> × <i>media</i> 'Rubra Plena'), krzewuszką cudowną odm. purpurową (<i>Weigela florida</i> 'Foliis Purpureis').
2.	Plac Króla Eryka	Park, podobnie jak stary cmentarz komunalny, znajduje się na dawnym Przedmieściu Słupskim (<i>Stolpmünder Vorstadt</i>), na wzgórzu, które od czasów średniowiecza do zakończenia II wojny światowej określane było mianem Kopfberg. Obecnie ul. Tynieckiego dzieli to wzniesienie na dwie części: za-

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
		chodnią zajmuje plac Króla Eryka, a wschodnią stary cmentarz komunalny. W parku znajduje się granitowy głaz z zamocowaną tablicą upamiętniającą 600-lecie zawarcia unii kalmarskiej, która dała podwaliny panowania króla Eryka w Danii, Szwecji i Norwegii (Ryc. 3). W parku przeważają liściaste gatunki drzew, a najliczniej występują buki pospolite, robinie białe, klony jawory oraz kasztanowce pospolite. Z krzewów rosną: śnieguliczka biała (<i>Symphoricarpos albus</i>), jaśminowiec wonny (<i>Philadelphus coronarius</i>), ognik szkarłatny (<i>Pyracantha coccinea</i>), bez czarny (<i>Sambucus nigra</i>). Po kilku pniach drzew wspina się bluszcz pospolity (<i>Hedera helix</i>). Roślin iglastych jest niewiele. Rosną tu głównie świerk pospolity (<i>Picea abies</i>) oraz sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>). Do najcenniejszych należą: robinia biała odm. kulista (<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera'), wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>) i buk pospolity odm. zwisająca (<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula').
3.	Zieleniec przy kościele Mariackim	Kościół Mariacki z XIV wieku obecnie jest sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej Matki Jedności. Od XIV wieku do świątyni przylegał cmentarz. Na jego terenie ostatnie pochówki odbywały się do 1842 roku, jednak ze względów sanitarnych na początku XIX wieku wytyczono nowy cmentarz na wzniesieniu Kopfberg. Z dawnej przykościelnej nekropolii do naszych czasów nie zachowały się żadne czytelne ślady. Pozostał jedynie dąb zwany Dębem Lutra, posadzony 1 listopada 1817 roku na pamiątkę obchodów 300-lecia reformacji (Tabl. I: B). 29 maja 1999 roku dawny cmentarz stał się lapidarium, w którym znajdują się elementy nagrobkowe z wyposażenia dawnych cmentarzy ewangelickich w gminach: Barwice, Postomino, Szczecinek i z kirkutu w Rusku (gm. Darłowo). Inicjatorem i pomysłodawcą lapidarium (Ryc. 4) był proboszcz i gwardian parafii darłowskiej – ojciec Janusz Jędrzysek (Kontowski 2013). Przeważają tu drzewa liściaste, m.in.: lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>), dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>), jarzab pospolity (<i>Sorbus aucuparia</i>), wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>), topola czarna odm. włoska (<i>Populus nigra</i> 'Italica'). Roślin iglastych jest niewiele. Rośnie tu cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>), jodły pospolite i jednobarwne (<i>Abies alba</i>, <i>A. concolor</i>), sosny pospolite i czarna (<i>Pinus sylvestris</i>, <i>P. nigra</i>) oraz świerki pospolite i kłujące (<i>Picea abies</i>, <i>P. pungens</i>). Do rzadziej sadzonych elementów dendroflory należą: choina kanadyjska (<i>Tsuga canadensis</i>), parczelina trójlistkowa (<i>Ptelea trifoliata</i>), surmia bignoniowa (<i>Catalpa bignonioides</i>), karagana syberyjska odm. zwisająca (<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Pendula').
4.	Zieleniec przy kościele p.w. św. Jerzego	Jeden z trzech zachowanych średniowiecznych kościołów w Darłowie (Ryc. 5). Wybudowany w XV wieku jako kościół szpitalny został poświęcony w 1502 roku przez biskupa Martina Karitha (Anklam 1924). Znajdował się poza murami miasta, nad rzeką Wieprzą, na terenie dawnego Przedmieścia Wieprzańskiego (<i>Wippervorstadt</i>). Obecnie kościół św. Jerzego należy do zakonu franciszkanów i jest filialnym kościołem Matki Bożej Częstochowskiej. Wokół kościoła i przylegającego dawnego szpitala św. Ducha dominuje drzewostan liściasty. Rosną tu m.in.: kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>), brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>), robinia biała (<i>Robinia pseudoacacia</i>). Warstwę krzewów reprezentują: bukszpan wiecznie zielony (<i>Buxus sempervirens</i>), ligustr pospolity (<i>Ligustrum vulgare</i>), forsycja pośrednia (<i>Forsythia × intermedia</i>), róża wielokwiatowa (<i>Rosa multiflora</i>). Są tu także okazy dendroflory iglastej, m.in.: świerk pospolity (<i>Picea abies</i>), świerk kłujący odm. sina (<i>Picea pungens</i> 'Glauca'), cyprysik nutkajski (<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>).

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
5.	Zieleniec na Wyspie Młyńskiej	Historia tego miejsca zaczyna się w 2. połowie XIV wieku. <i>Był to okres panowania księcia Bogusława V i Elżbiety, córki Kazimierza Wielkiego. Książę w roku 1352 zakupił od Elisabeth Bahr i jej syna Petera za 1500 marek wyspę wraz z młynem, z myślą o budowie na niej warowni (Rosenow 1989). Wyspa jest położona między Wieprzą a Kanalem Młyńskim. Lata 1352–1372 to czas szybko postępujących prac budowlanych. W ciągu tego dwudziestolecia wybudowano na wyspie zamek (Ryc. 6), który w swym głównym zarysie przetrwał do dziś (Hinz 1996). W 1779 roku na wyspie założono arboretum, które zostało zniszczone po wielkim pożarze. Plac po pożarze obsadzono żywopłotem z jałowca pospolitego (<i>Juniperus communis</i>) i podzielono go na dziewięć kwater (trzy obsadzono krzewami, a sześć przeznaczono na warzywa i ziola). W 1922 roku podczas wykopów uszkodzono żywopłot jałowcowy i uzupełniono go płotem z chrustu. Z lat 1930–1943 zachowały się arkusze zielnikowe z ogrodu zamkowego w Darłowie (Misiewicz 1977). Arkusze zielnikowe w liczbie około 1000 kart przechowywane były w zbiorach muzeum zamkowego (Rosenow 1986). Na wyspie dominuje drzewostan liściasty, m.in.: olsza czarna (<i>Alnus glutinosa</i>), klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), buk pospolity odm. czerwono-listna (<i>Fagus sylvatica</i> 'Purpurea'), dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>). Drzewostan iglasty reprezentują: sosny pospolita, górska i czarna (<i>Pinus sylvestris</i>, <i>P. mugo</i>, <i>P. nigra</i>), modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>) oraz świerki pospolity i serbski (<i>Picea abies</i>, <i>P. omorika</i>). Uzupełnieniem warstwy drzew jest warstwa krzewów zbudowana z: laurowiśni wschodniej (<i>Prunus laurocerasus</i>), złotlinu chińskiego (<i>Kerria japonica</i>), śnieguliczki białej (<i>Symphoricarpos albus</i>) i tawuły japońskiej (<i>Spiraea japonica</i>). Po pniach kilku drzew pnie się bluszcz pospolity (<i>Hedera helix</i>).</i>
6.	Park Fryderyka Chopina	W 1878 roku przebudowano średniowieczny układ miasta. Wyburzono częściowo mury i obwarowania miejskie z Bramą Nową włącznie (Kontowski 2014). Zasypano również fosy, ale zachowano częściowo wał ziemny systemu bastionowego (Kuczkowski 2014). Na terenie tego ziemnego obwałowania (Tabl. II: A) znajduje się park miejski z zachowanym ciągiem spacerowym (Świnicka, Świnicka 1975). Znajduje się on za Zespołem Szkół Morskich. Wał ziemny obsadzono szpalerami: grabowym (u podstawy wału wzdłuż ogrodzenia z boiskiem szkolnym ZSM) i bukowym (na wierzcholinie wału). Na wierzcholinie obserwowaliśmy kilka okazów wiazu polnego z naroślami korkowymi (<i>Ulmus minor</i> var. <i>suberosa</i>), rzadko spotykanego we florze parków pomorskich. Zachowany jest starodrzew liściasty: lipy drobnolistne (<i>Tilia cordata</i>), klony jawory i pospolite (<i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>A. platanoides</i>) oraz jarząbki pospolite (<i>Sorbus aucuparia</i>). Wzdłuż ogrodzenia od zespołu szkół uwagę zwracają głogi odgiętozdziałkowy i pośredni odm. pełnokwiatowa różowa (<i>Crataegus rhipidophylla</i>, <i>C. × media</i> 'Rubra Plena'). Na zboczu wału rośnie wiele krzewów, m.in.: żylistek szorstki (<i>Deutzia scabra</i>), jaśminowiec wonny (<i>Philadelphus coronarius</i>), róża pomarszczona (<i>Rosa rugosa</i>).
7.	Zieleniec przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej	Na mapie topograficznej Meßtischblätter (arkusz Rügenwalde) z 1891 roku ten fragment zieleni znajduje się poza murami miejskimi. Widoczna jest aleja prowadząca do dzisiejszej ul. Powstańców Warszawskich. Obecnie jest to trzyczęściowa aleja lip drobnolistnych (<i>Tilia cordata</i>) (Tabl. II: B). Obecnie wzdłuż chodnika posadzono żywopłot z karagany syberyjskiej (<i>Caragana arborescens</i>). W drzewostanie dominują jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>), robinia biała (<i>Robinia pseudoacacia</i>) i młode okazy sosny pospolitej (<i>Pinus</i>

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
		<i>sylvestris</i>). Pod okapem drzew zanotowano krzewy leszczyny pospolitej (<i>Corylus avellana</i>) i bzu czarnego (<i>Sambucus nigra</i>).
8.	Zieleniec przy budynku Straży Granicznej	Zieleniec położony w otoczeniu dawnej szkoły gospodarstwa wiejskiego (Kluszczyńska i in. 2007). Obecnie przy budynku Straży Granicznej (Ryc. 7) rośnie drzewostan mieszany, tj.: świerk kłujący i pospolity (<i>Picea pungens</i> , <i>P. abies</i>), modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>), grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>), brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>), lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) i kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>). Uzupełnieniem warstwy drzew są krzewy: sumaka otcowca (<i>Rhus typhina</i>), tawuły japońskiej (<i>Spiraea japonica</i>), głogu pośredniego odm. pełnokwiatowa szkarłatna (<i>Crataegus × media</i> 'Paul's Scarlet'). Na polanie przylegającej do parkingu posadzono ozdobne krzewy wierzby płaczącej odm. argentyńska (<i>Salix × sepulcralis</i> 'Erythroflexuosa') i całolistnej (<i>S. integra</i> 'Hakuro Nishiki').
9.	Park u zbiegu ul. Morskiej i ul. Conrada	Park miejski o powierzchni 4 ha istnieje od początku XX wieku jako park Roedersa (Miluniec i in. 2011). Został wpisany do rejestru zabytków 22.09.1959 roku pod numerem A204. Pierwotnie rosły tu wierzby, olsze i topole, stąd można z pewnością określić występowanie tu łągu wierzbowo-topolowego (<i>Salici-Populetum</i>). O dendroflorze parku, zdominowanej przez drzewa krajowe, pisali Kowans i Sienicka (1965). Z początku XX wieku pochodzą m.in. okazałe buki pospolite (<i>Fagus sylvatica</i>) i kasztanowce pospolite (<i>Aesculus hippocastanum</i>) rosnące wzdłuż promenady przy ul. Morskiej (Tabl. III: A). Młodsze nasadzenia notowaliśmy przy ul. Conrada: olsze czarne (<i>Alnus glutinosa</i>), brzozy brodawkowate i omszone (<i>Betula pendula</i> , <i>B. pubescens</i>), klony jawory i pospolite (<i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>A. platanoides</i>) oraz jesiony wyniosłe (<i>Fraxinus excelsior</i>). W parku znajduje się staw z wysepką. W toni wodnej rośnie osoka aloesowata (<i>Stratiotes aloides</i>) i chroniony grążel żółty (<i>Nuphar lutea</i>). W warstwie drzew notowaliśmy ponadto: dęby bezszypułkowy, szypułkowy i czerwony (<i>Quercus petraea</i> , <i>Q. robur</i> , <i>Q. rubra</i>), modrzewie europejski i japoński (<i>Larix europaea</i> , <i>L. kaempferi</i>), wiąz górski, polny i szypułkowy (<i>Ulmus glabra</i> , <i>U. minor</i> , <i>U. laevis</i>). Ostatni z wiązów miał pokaźne przypory ze względu na silne uwilgotnienie podłoża. W części parku od strony ul. Flisackiej obserwowaliśmy kilka klonów polnych (<i>Acer campestre</i>), których pnie były porośnięte bluszczem pospolitym (<i>Hedera helix</i>).
10.	Park Nadmorski w Darłównu Zachodnim	Granicę parku od północy wyznacza pas wydmy białej, od południa al. Parkowa i ul. Helska. Dominuje drzewostan sosnowy: sosna pospolita, Banksa i czarna (<i>Pinus sylvestris</i> , <i>P. banksiana</i> , <i>P. nigra</i>) z udziałem nasadzeń liściastych: klonów jaworu i pospolitego (<i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>P. platanoides</i>), brzozy brodawkowatej (<i>Betula pendula</i>), robinii białej (<i>Robinia pseudoacacia</i>), buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i>) i jarząbu pospolitego (<i>Sorbus aucuparia</i>). Pod okapem drzew w warstwie krzewów rosną: pęcherznica kalinolistna (<i>Physocarpus opulifolius</i>), leszczyna pospolita (<i>Corylus avellana</i>), jaśminowiec wonny (<i>Philadelphus coronarius</i>), kruszyna pospolita (<i>Frangula alnus</i>). Od strony al. Parkowej odnotowaliśmy zwiększony udział roślin ekspansywnych, tj. czeremchy amerykańskiej (<i>Prunus serotina</i>) i rdestowca sachalińskiego (<i>Reynoutria sachalinensis</i>).
11.	Ogród dendrologiczny przy OW „Róża Wiatrów”	W bezpośrednim sąsiedztwie parku Nadmorskiego Zachodniego przy ul. Muchy znajduje się kompleks wypoczynkowy „Róża Wiatrów”. Na jego terenie na szczególną uwagę zasługuje ogród dendrologiczny – mało znany obiekt przy-

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
		rodniczy, którego walory warto poznać (Tabl. III: B). Rosną tu drzewa reprezentujące grupy zasięgowe, do których zaliczyliśmy taksony rzadko występujące w dendroflorze parków i ogrodów Pomorza. Do najliczniejszej grupy należą gatunki pochodzenia boreoamerykańskiego, tj.: brzoza papierowa (<i>Betula papyrifera</i>), tulipanowiec amerykański (<i>Liriodendron tulipifera</i>), cypryśnik błotny (<i>Taxodium distichum</i>), dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>), orzech szary (<i>Juglans cinerea</i>), jesion pensylwański (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), sosna wejmutka (<i>Pinus strobus</i>), platan klonolistny (<i>Platanus × hispanica</i> 'Acerifolia'). Do grupy zasięgowej wschodnioazjatyckiej należą: miłorząb dwuklapowy (<i>Ginkgo biloba</i>), lilak węgierski (<i>Syringa josikaea</i>), hortensja bukietowa (<i>Hydrangea paniculata</i>), glicynia kwiecista (<i>Wisteria floribunda</i>), żywotnikowiec japoński (<i>Thuopsis dolabrata</i>). W grupie centralnoazjatyckiej znajdują się: paulownia cesarska (<i>Paulownia tomentosa</i>), jodła koreańska (<i>Abies koreana</i>), metasekwoja chińska (<i>Metasequoia glyptostroboides</i>). W grupie kaukaskiej występuje laurowiśnia wschodnia (<i>Laurocerasus officinalis</i>). Ozdobą ogrodu jest bardzo rzadko sadzona na Pomorzu wolemia szlachetna (<i>Wollemia nobilis</i>), którą Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody umieściła na czerwonej liście i uznała za gatunek krytycznie zagrożony (IUCN 2019).
12.	Park Nadmorski w Darłównu Wschodnim	Park rozciąga się od wydmy białej na północy do ul. Słowiańskiej na południu. W drzewostanie parku dominują drzewa liściaste: buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>), klon jawor i pospolity (<i>Acer pseudoplatanus</i>, <i>P. platanoides</i>), brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>), dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), wiązy polny i górski (<i>Ulmus minor</i>, <i>U. glabra</i>), lipy drobnolistna i szerokolistna (<i>Tilia cordata</i>, <i>T. platyphyllos</i>). Uzupełnieniem drzewostanu liściastego jest dendroflora iglasta: sosna pospolita (<i>Pinus sylvestris</i>), świerk pospolity (<i>Picea abies</i>), cyprysiki groszkowy i nutkajski (<i>Chamaecyparis pisifera</i>, <i>Ch. nootkatensis</i>), jałowiec płozący (<i>Juniperus horizontalis</i>). W warstwie krzewów zanotowaliśmy: tawlinę jarzębolistną (<i>Sorbaria sorbifolia</i>), różę dziką (<i>Rosa canina</i>), śnieguliczkę białą (<i>Symphoricarpos albus</i>), lawendę wąskolistną (<i>Lavandula angustifolia</i>) i chronionego rokitnika pospolitego (<i>Hippophaë rhamnoides</i>). W części parku, szczególnie od strony ul. Kąpielowej, występuje inwazyjny niecierpek gruczołowaty (<i>Impatiens glandulifera</i>).
13.	Zieleniec na placu Marszałka Piłsudskiego	Zieleniec znajduje się u zbiegu al. Wojska Polskiego i ul. Żeromskiego. Na placu usytuowane są trzy upamiętnienia: 1. Pomnik Zwycięstwa odsłonięty w 1960 roku. Na cokole pomnika wyryty jest fragment z rotacji Marii Konopnickiej „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”. 2. Tablice wmurowane w 2010 roku w 65. rocznicę zakończenia II wojny światowej, poświęcone komбатantom wszystkich frontów i formacji wojskowych oraz byłym więźniom politycznym, których prochy spoczywają na cmentarzach ziemi darłowskiej. 3. Tablica na granitowym obelisku z napisem „Pionierom Ziemi Darłowskiej” odsłonięta 7 marca 2002 roku. Trzon zieleni stanowią tu krzewy, m.in.: jałowiec płozący (<i>Juniperus horizontalis</i>), kalina koralowa (<i>Viburnum opulus</i>), laurowiśnia wschodnia (<i>Laurocerasus officinalis</i>), tawuła japońska (<i>Spiraea japonica</i>), pięciornik krzewiasty (<i>Potentilla fruticosa</i>), berberys pospolity (<i>Berberis vulgaris</i>), róża wielokwiatowa (<i>Rosa multiflora</i>), trzmielina Fortune'a (<i>Euonymus fortunei</i>), żylistek szorstki (<i>Deutzia scabra</i>). Oprawę placu tworzą następujące drzewa: kaszta-

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
		nowce krwisty i pospolity (<i>Aesculus pavia</i> , <i>A. hippocastanum</i>), świerk kłujący (<i>Picea pungens</i>) oraz dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>).
14.	Skwer Generała Władysława Sikorskiego, ul. Wojska Polskiego	Na skwerze znajduje się obelisk z 1985 roku z dwiema tablicami: 1. „Bojownikom o wolność i demokrację 1945–1949”. 2. „Miasto i gmina Darłowo w 60. rocznicę zakończenia II wojny światowej. Pamięci deportowanym w latach 1939–1956. Bohaterskim żołnierzom walczącym”. Drzewostan skweru (Tabl. IV: A) stanowią w zasadzie drzewa rodzimego pochodzenia: buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), lipy drobnolistna i szerokolistna (<i>Tilia cordata</i> , <i>T. platyphyllos</i>), modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>), dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>), cyprysiki groszkowy i nutkajski (<i>Chamaecyparis pisifera</i> , <i>Ch. nootkatensis</i>), żywotnik zachodni (<i>Thuja occidentalis</i>). Jedynie dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) i kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>) to taksyony obcego pochodzenia.
15.	Dawny klasztor kartuzów	Początki darłowskiej kartuzji sięgają 29 listopada 1394 roku, kiedy to księżna Adelheid, wdowa po Bogusławie V, wraz z pasierbem Wartisławem VII oraz synami Bogusławem VIII i Barnimem V przekazała zakonowi wsie Korlino i Łącko, a następnie Nacmierz (Grotefend 1924). Bogusław VIII dodał wieś Redichowo leżącą pod Sławnem (Popielas-Szultka 2002). Kartuzi zdecydowali się osiedlić w Darłowie 1 maja 1407 roku. Klasztor Korona Marii (<i>Marienklon</i>) został zatwierdzony w 1412 roku przez kapitułę generalną w Ahrensböck pod Lubeką, która nadała mu imię <i>Corona beatae virginis Mariae</i> (Korona błogosławionej Maryi Dziewicy). Darłowski klasztor kartuzów wybudowano w pobliżu Grabowej Strugi, w miejscu gdzie obecnie znajduje się tartak i ogródki działkowe przy ul. Długiej. W 1534 roku na Pomorzu zapanował luteranizm, co przesądziło o losie klasztoru. W 1560 roku zmarł Henning, ostatni kartuski mnich. Rada miejska zameldowała wówczas, że „wspólnota kartuzów została całkowicie rozwiązana”. Podupadające zabudowania i ogród klasztorny przekazano ubogim (Ślabig 2002). Na silnie uwilgotnionym terenie dominuje dendroflora liściasta: brzoza brodawkowata i omszona (<i>Betula pendula</i> , <i>B. pubescens</i>), wierzby szara, uszata i krucha (<i>Salix cinerea</i> , <i>S. aurita</i> , <i>S. fragilis</i>), klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>), bez czarny (<i>Sambucus nigra</i>). Wśród krzewów zanotowano: różę dziką i pomarszczoną (<i>Rosa canina</i> , <i>R. rugosa</i>), głóg jednoszyjkowy (<i>Crataegus monogyna</i>), trzmielinę pospolitą (<i>Euonymus europaeus</i>), malinę właściwą (<i>Rubus idaeus</i>). Na uwagę zasługuje obecność kielisznika nadobnego (<i>Calystegia pulchra</i>), rzadko notowanego na Niżu Polskim, który występuje głównie w północnej i zachodniej części kraju, oraz skrzypu zimowego (<i>Equisetum hyemale</i>) nieczęstego składnika pomorskiej flory.
16.	Nowy cmentarz komunalny	Zlokalizowany jest na obrzeżu wschodniej części miasta przy ul. F. Chopina (Tabl. IV: B). Cmentarz został zaprojektowany na planie trapezu o powierzchni 4 ha, z czego 2,4 ha przewidziano na pola grzebalne znajdujące się w 22 kwaterach. Cmentarz jest czynny od 2007 roku (Kontowski 2013). Od głównego wejścia po prawej stronie betonowego ogrodzenia zanotowaliśmy szpaler lip drobnolistnych (<i>Tilia cordata</i>). Z innych drzew liściastych występują: robinia biała (<i>Robinia pseudoacacia</i>), lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>), dąb szypułkowy odm. stożkowata (<i>Quercus robur</i> 'Fastigiata'). W kwaterach posadzono krzewy i krzewinki mieszane: jałowiec pospolity (<i>Juniperus communis</i>), bukszpan wieczniezielony (<i>Buxus sempervirens</i>),

Lp.	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu
		mahonia pospolita (<i>Mahonia aquifolium</i>), wrzós pospolity (<i>Calluna vulgaris</i>), wrzosec czerwony (<i>Erica carnea</i>), róża wielokwiatowa (<i>Rosa multiflora</i>), hortensja bukietowa (<i>Hydrangea paniculata</i>). Dendroflorę iglastą reprezentują świerki pospolite (<i>Picea abies</i>) oraz cyprysiki groszkowy, Lawsona i nutkajski (<i>Chamaecyparis pisifera</i> , <i>Ch. lawsoniana</i> , <i>Ch. nootkatensis</i>).
17.	Zadrzewienia przyuliczne	Zieleń miejską kształtują towarzyszące układom ulicznym ciągi zieleni wysokiej: aleje i szpalery, jednorodne i mieszane. Gatunki drzew najczęściej je tworzące to: lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>), kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>), jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) oraz jarząb pospolity i jarząb szwedzki (<i>Sorbus aucuparia</i> , <i>S. intermedia</i>). Do ciekawszych, najlepiej utrzymanych ciągów zieleni wysokiej należą: aleja lip drobnolistnych przy ul. Traugutta i ul. Zielonej (Tabl. V: A), szpaler kasztanowców pospolitych u zbiegu ul. Morskiej i ul. Sportowej oraz przy ul. Wojska Polskiego. Na uwagę zasługują pojedyncze drzewa w pasach drogowych: klon srebrzysty (<i>Acer saccharinum</i>) (Tabl. V: B) przy ul. Conrada, oliwnik wąskolistny (<i>Eleagnus angustifolia</i>) przy ul. Chopina (Tabl. VI: A) oraz kalina koralowa (<i>Viburnum opulus</i>) przy ul. Tynieckiego (Tabl. VI: B). Aleje i szpalery są korytarzami ekologicznymi, jednak bioróżnorodność tych obiektów jest zagrożona ze względu na udział kenofitów. Należy do nich posadzona w pasach drogowych dendroflora inwazyjna, m.in.: dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>), klon jesionolistny (<i>Acer negundo</i>), modrzew japoński (<i>Larix leptolepis</i>), róża pomarszczona (<i>Rosa rugosa</i>) (Zajac i in. 1998; Tokarska-Guzik i in. 2012).

Ryc. 1. Kaplica grobowa rodziny Bayerów. Fot. Z. Sobisz

Ryc. 2. Rzeźba przedstawiająca św. Gertrudę, patronkę kościoła pod Jej wezwaniem.
Fot. Z. Sobisz

Ryc. 3. Plac Króla Eryka. Fot. Z. Sobisz

Ryc. 4. Lapidarium przy kościele Mariackim. Fot. Z. Sobisz

Ryc. 5. Kościół p.w. św. Jerzego. Fot. Z. Sobisz

Ryc. 6. Zamek Książąt Pomorskich. Fot. Z. Sobisz

Ryc. 7. Budynek straży granicznej. Fot. Z. Sobisz

3. Wyniki

W trakcie inwentaryzacji zidentyfikowaliśmy 205 taksonów drzew, krzewów i krzewinek (Tab. 2). Należą one do 97 rodzajów i 45 rodzin. Liczba gatunków w poszczególnych rodzinach waha się od 1 do 41. Najbogatsze w gatunki są następujące rodziny: różowate (*Rosaceae*) – 41, sosnowate (*Pinaceae*) – 18, sosnowate wierzbowate (*Salicaceae*) – 15 i cyprysowate (*Cupressaceae*) – 12. Do rodzin reprezentowanych przez jeden gatunek zaliczyliśmy: toinowate (*Apocynaceae*), ostrokrzewowate (*Aquifoliaceae*), araukariowate (*Araucariaceae*), bignoniowate (*Bignoniaceae*), omżynowate (*Buddlejaceae*), miłorzębowate (*Ginkgoaceae*), wargowe (*Lamiaceae*), gazewnikowate (*Loranthaceae*), morwowate (*Moraceae*), piwoniovate (*Paeoniaceae*), platanowate (*Platanaceae*), rutowate (*Rutaceae*), trędownikowate (*Scrophulariaceae*) i tamaryszkowate (*Tamaricaceae*). Zmienność liczby gatunków w rodzajach wynosi od jednego do jedenastu. Najliczniej reprezentowane rodzaje w dendroflorze terenów zieleni to: wierzba (*Salix*) – 11 taksonów i klon (*Acer*) – 9 taksonów. Dużą liczbą gatunków odznaczają się następujące rodzaje: tawuła (*Spiraea*) i wiał (*Ulmus*) – po 6 taksonów oraz sosna (*Pinus*), świerk (*Picea*) i śliwa (*Prunus*) – po 5 taksonów.

Największą liczbę taksonów (77) zanotowaliśmy przy ośrodku wypoczynkowym „Róża Wiatrów” w Darłównu Zachodnim oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych (72). Stosunkowo wysoką liczbą taksonów charakteryzuje się też stary cmentarz komunalny (54) i zieleniec przy kościele Mariackim (45), najmniejszą zaś nowy cmentarz komunalny, skwer Generała Sikorskiego i zieleniec przy ul. Curie-Skłodowskiej (odpowiednio: 14, 12 i 10).

Pięć gatunków jest objętych ochroną prawną, z czego ochroną ścisłą (OC) jarzab szwedzki (*Sorbus intermedia*), a ochroną częściową (OCz): rokitnik zwyczajny (*Hippophaë rhamnoides*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), sosna górska (*Pinus mugo*) i cis pospolity (*Taxus baccata*). Jarzab szwedzki jest jednocześnie gatunkiem wymierającym na Pomorzu Zachodnim (Żukowski, Jackowiak 1995).

Taksony wchodzące w skład dendroflory terenów zieleni wykazują szeroką zmienność pod względem częstości występowania (Tab. 3). Przyjmując podział na cztery stopnie częstości o wzrastającym zakresie, zauważamy, że prawie 90% to rośliny rzadkie i bardzo rzadkie, natomiast 1% występuje bardzo często i pospolicie. Do rzadkich zaliczyliśmy następujące taksony: cypryśnik błotny (*Taxodium distichum*), klon polny (*Acer campestre*), miłorząb dwuklapowy (*Ginkgo biloba*), metasekwoja chińska (*Metasequoia glyptostroboides*), tulipanowiec amerykański (*Liriodendron*

Tabela 2. Wykaz taksonów dendroflory terenów zieleni miasta Darłowo

	Klasa częstości	Status ochronny/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- -historyczna	Grupa zasięgowa	Stary cmentarz komunalny	Park Plac króla Bryka	Zieleniec przy kościele Mariackim	Zieleniec przy Kościele św. Jerzego	Zieleniec na Wyspie Młynskiej	Park ul. Chopina	Zieleniec ul. Curie- -Skłodowskiej	Zieleniec przy Strazy Granicznej	Park ul. Morska/Conrada	Park Nadmorski Zachodni	Ogród Dendrologiczny przy OW Róża Wiatrów	Park Nadmorski Wschodni	Zieleniec Plac Marszałka Piłsudskiego	Skwer Generała Sikorskiego	Dawny Klasztor Kartuzów	Nowy cmentarz komunalny	Zadzwienia przyluczne	Razem
Liczba taksonów w poszczególnych parkach																							
Aceraceae																							
Acer campestre L.	I	RG	F-1	Ap	M-E									+									1
Acer negundo L.	I		F-1	Ken	AM	+																+	2
Acer platanoides L.	II		F-1	Ap	E						+			+			+			+		+	6
Acer platanoides L. 'Globosum'	I		F-1	D	E	+										+						+	3
Acer pseudoplatanus L.	III		F-1	Ap	E	+	+			+	+			+			+		+			+	9
Acer pseudoplatanus L. 'Atropurpureum'	I		F-1	D	E	+								+									2
Acer pseudoplatanus L. 'Leopoldii'	I	RG	F-1	D	E																	+	1
Acer rubrum L.	I		F-1	D	AM											+							1
Acer saccharinum L.	I		F-1	D	AM																	+	1
Anacardiaceae																							
Cotinus coggyria Scop.	I		F-2	D	OAS											+							1
Rhus typhina L.	I		F-2	Ken	AM								+			+						+	3
Apocynaceae																							
Vinca minor L.	II		Ch	Sp	E			+	+														4
Aquifoliaceae																							
Ilex aquifolium L.	I		F-2	D	E											+							1

Araliaceae													
<i>Hedera helix</i> L.	III		Ch	Ap	M-sOZ	+	+	+	+	+	+	+	9
Araucariaceae													
<i>Wollemia nobilis</i> W.G. Jones, K.D. Hill & J.M. Allen	I	RG	F-1	D	ZAS						+		1
Berberidaceae													
<i>Berberis julianae</i> C.K. Schneid.	I		F-2	D	OAS		+				+		2
<i>Berberis thunbergii</i> DC	I		F-2	D	OAS		+				+		3
<i>Berberis vulgaris</i> L.	I		F-2	Sp/Ap	E		+				+		3
<i>Berberis vulgaris</i> L. 'Atropurpureum'	I		F-2	D	E						+		1
<i>Mahonia aquifolium</i> (Pursh) Nutt.	I		F-2	Ken	AM		+				+	+	3
Betulaceae													
<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	II		F-1	Sp	ES			+					4
<i>Alnus incana</i> (L.) Moench	I		F-1	Sp	E			+					1
<i>Betula papyrifera</i> Marsh.	I	RG	F-1	Ken	AM					+			1
<i>Betula pendula</i> Roth	III		F-1	Ap	ES		+		+	+	+	+	9
<i>Betula pendula</i> Roth 'Youngii'	II		F-1	D	ES	+	+		+				5
<i>Betula pubescens</i> Ehrh subsp. <i>pubescens</i>	I		F-1	Sp	ES				+				1
Bignoniaceae													
<i>Catalpa bignonioides</i> Walter	I		F-1	D	AM		+				+		2
Buddlejaceae													
<i>Buddleja davidii</i> Franch.	I		F-2	D	OAS						+		1
Buxaceae													
<i>Buxus sempervirens</i> L.	II		F-2	D	M-E	+	+	+			+	+	5
<i>Pachysandra terminalis</i> Siebold. & Zucc.	I		H	D	OAS	+					+		2

	Klasa częstości	Status ochronny/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- historyczna	Grupa zasięgowa	54	18	45	17	25	27	10	19	40	28	77	27	20	12	23	14	72	Razem
Liczba taksonów w poszczególnych parkach																							
Caprifoliaceae																							
<i>Lonicera caprifolium</i> L.	I		F-2	Ken	M-P-IT										+								1
<i>Lonicera periclymenum</i> L.	I	OCz	F-2	Sp	sOZ	+								+		+							3
<i>Lonicera xylosteum</i> L.	I		F-2	Sp/Ap	ES									+								+	1
<i>Sambucus nigra</i> L.	III		F-2	Ap	E	+		+				+		+			+				+		8
<i>Sambucus racemosa</i> L.	III		F-2	Ken	E											+							1
<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F. Blake	III		F-2	Ken	AM		+			+		+		+			+					+	9
<i>Symphoricarpos orbiculatus</i> Moench	I	RG	F-2	D	AM				+														1
<i>Viburnum lantana</i> L.	I		F-2	Ken	M-E											+							1
<i>Viburnum opulus</i> L.	I		F-2	Sp	ES											+	+	+				+	4
<i>Weigela florida</i> (Bunge) A. DC.	I		F-2	D	OAS	+										+						+	3
Celastraceae																							
<i>Euonymus europaeus</i> L.	III		F-2	Ap	E	+					+					+		+		+		+	7
<i>Euonymus fortunei</i> (Turez.) Hand.- Mazz.	I		F-2	D	OAS											+		+					2
Cornaceae																							
<i>Cornus alba</i> L.	I		F-2	D	ES			+														+	2
<i>Cornus mas</i> L.	I		F-2	D	E											+							1
<i>Cornus sanguinea</i> L. subsp. <i>sanguinea</i>	I		F-2	Sp/Ap	M-E											+							1

Corylaceae														
<i>Carpinus betulus</i> L.	I	F-1	Sp	E										3
<i>Corylus avellana</i> L.	I	F-2	Sp	E										2
<i>Corylus avellana</i> L. 'Fuscorubra'	I	F-2	D	E										1
Cupressaceae														
<i>Chamaecyparis laussoniana</i> (A. Murray) Parl.	II	F-2	D	AM	+									5
<i>Chamaecyparis nootkatensis</i> (D. Don.) Spach	III	F-2	D	AM	+									8
<i>Chamaecyparis pisifera</i> (Siebold & Zucc.) Endl.	III	F-2	D	OAS	+									7
<i>Chamaecyparis pisifera</i> (Siebold & Zucc.) Endl. 'Filifera'	I	F-2	D	OAS	+									2
<i>Juniperus communis</i> L. subsp. <i>communis</i>	I	F-2	Ap	CB	+									3
<i>Juniperus horizontalis</i> Moench	I	F-2	D	AM										1
<i>Juniperus sabina</i> L.	I	F-2	D	E										2
<i>Juniperus virginiana</i> L. 'Skyrocket'	I	F-2	D	AM										2
<i>Thuja occidentalis</i> L.	I	F-2	Ken	AM	+									3
<i>Thuja occidentalis</i> L. 'Smaragd'	I	F-2	D	AM	+									2
<i>Thuja plicata</i> Donn ex D. Don	I	F-2	Ken	AM										1
<i>Thujaopsis dolabrata</i> L. f. Siebold & Zucc.	I	F-2	D	OAS										1
Eleagnaceae														
<i>Eleagnus angustifolia</i> L.	I	F-2	D	ZAS										2
<i>Hippophaë rhamnoides</i> L.	1	OCz	D	E-IT										2
Ericaceae														
<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull	I	Ch	Sp	sOZ	+									3
<i>Pieris japonica</i> (Thunb. ex Murray) D. Don ex G. Don	I	F-2	D	OAS										1

	Klasa częstości	Status ochronny/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- historyczna	Grupa zasięgowa	Stary cmentarz komunalny	Park Plac Króla Fryka	Zieleniec przy kościele Marciakim	Zieleniec przy Kościele św. derzego	Zieleniec na Wyspie Młynskiej	Park ul. Chopina	Zieleniec ul. Curie- Skłodowskiej	Zieleniec przy Straży Granicznej	Park ul. Morska/Conrada	Park Nadmorski Zachodni	Ogród Dendrologiczny przy OW Róża Wiatrów	Park Nadmorski	Wschodni	Zieleniec Plac Marszał- ka Piłsudskiego	Skwer Generała Sikorskiego	Dawny Klasztor Kartuzów	Nowy cmentarz komunalny	Zadzwienia przuliczne	Razem
<i>Rhododendron cataulbiense</i> Mich.	I		F-2	D	AM	+		+					+											3
<i>Vaccinium myrtillus</i> L.	I		Ch	Sp	ES																			2
<i>Vaccinium vitis-idaea</i> L.	1		Ch	Sp	ES																			1
Fabaceae																								
<i>Caragana arborescens</i> Lam.	I		F-2	D	OAS							+												1
<i>Caragana arborescens</i> Lam. 'Pendula'	I		F-2	D	OAS			+																1
<i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	I		F-2	D	E			+															+	2
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	III		F-1	Ken	AM		+		+			+			+							+		7
<i>Robinia pseudoacacia</i> L. 'Umbraculifera'	I		F-1	Ken	AM		+																+	2
<i>Sarothamnus scoparius</i> (L.) W.D.J. Koch	I		Ch	Ken	soZ	+																	+	2
<i>Wisteria floribunda</i> (Willd.) DC.	I		Ch	D	OAS											+								1
Fagaceae																								
<i>Fagus sylvatica</i> L. subsp. <i>sylvatica</i>	III		F-1	Sp/Ap	soZ	+	+				+			+	+		+	+		+			+	8
<i>Fagus sylvatica</i> L. 'Fastigiata'	I		F-1	D	soZ																		+	1
<i>Fagus sylvatica</i> L. 'Pendula'	I		F-1	D	soZ		+																	1
<i>Fagus sylvatica</i> L. 'Purpurea'	I		F-1	D	AM					+				+									+	3
<i>Quercus petraea</i> (Matt.) Liebl.	II		F-1	Sp	E					+				+	+								+	4
<i>Quercus robur</i> L.	III		F-1	Sp	E	+	+	+		+				+	+				+					9
<i>Quercus robur</i> L. 'Fastigiata'	I		F-1	D	E																			1
<i>Quercus rubra</i> L.	II		F-1	Ken	AM			+			+			+		+				+			+	6

Ginkgoaceae													
<i>Ginkgo biloba</i> L.	I	RG	F-1	D	OAS							+	1
Grossulariaceae													
<i>Ribes nigrum</i> L.	I		F-2	Sp	ES						+		1
<i>Ribes rubrum</i> L.	I		F-2	Ken	CB						+		1
<i>Ribes uva-crispa</i> L. subsp. <i>uva-crispa</i>	I		F-2	Ken	sOZ			+					1
Hippocastanaceae													
<i>Aesculus xcarnea</i> Hayne.	I	RG	F-1	D	AM							+	2
<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	IV		F-1	D	M-E	+	+		+	+	+	+	11
Hydrangeaceae													
<i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb. Ex Murray) Ser	I		F-2	D	OAS	+					+		3
<i>Hydrangea paniculata</i> Siebold	I		F-2	D	OAS	+					+		2
Juglandaceae													
<i>Juglans cinerea</i> L.	I		F-1	Ken	AM						+		1
<i>Juglans regia</i> L.	I		F-1	Ken	AM			+	+				3
Lamiaceae													
<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.	I		F-2	D	M						+		1
Loranthaceae													
<i>Viscum album</i> L. subsp. <i>album</i>	I		Ch	Ap	ES			+					2
Magnoliaceae													
<i>Liriodendron tulipifera</i> L.	I	RG	F-1	D	AM						+		1
<i>Magnolia acuminata</i> (L.) L.	I		F-1	D	AM	+							1
<i>Magnolia kobus</i> DC.	I		F-2	D	sOZ	+					+		2
Moraceae													
<i>Morus alba</i> L.	I		F-1	D	OAS								1
Oleaceae													
<i>Forsythia xintermedia</i> Zabel	III		F-2	D	OAS	+		+	+		+		7
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	III		F-1	Ap	E	+		+	+	+		+	7

	Klasa częstości	Status ochronny/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- historyczna	Grupa zasięgowa	Stary cmentarz komunalny	Park Plac Króla Fryka	Zieleniec przy kościele Marciakim	Zieleniec przy kościele św. derzego	Zieleniec na Wyspie Młynskiej	Park ul. Chopina	Zieleniec ul. Curie- Skłodowskiej	Zieleniec przy Straży Granicznej	Park ul. Morska/Conrada	Park Nadmorski Zachodni	Ogród Dendrologiczny przy OW Róża Wiatrow	Park Nadmorski	Wschodni	Zieleniec Plac Marszał- ka Piłsudskiego	Skwer Generała Sikorskiego	Dawny Klasztor Kartuzów	Nowy cmentarz komunalny	Zadzwewienia przuliczne	Razem
<i>Fraxinus excelsior</i> L. 'Pendula'	I		F-1	Sp	E	+																	1	1
<i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marshall	I		F-1	Ken	AM											+								1
<i>Ligustrum vulgare</i> L.	I		F-2	D	E	+			+														+	3
<i>Syringa josikaea</i> J. Jacq. ex Rchb.	I	RG	F-2	D	OAS	+										+								2
<i>Syringa vulgaris</i> L.	I		F-2	Ken	E	+																	+	2
Paeoniaceae																								
<i>Paeonia suffruticosa</i> Haworth	I		F-2	D	OAS	+																+		2
Philadelphaceae																								
<i>Deutzia scabra</i> Thunb.	I		F-2	D	OAS						+								+					3
<i>Philadelphus coronarius</i> L.	II		F-2	D	M-E	+	+	+						+										4
Pinaceae																								
<i>Abies alba</i> Mill.	I		F-1	D	E			+														+		3
<i>Abies concolor</i> (Gordon et Glend.) Landl. ex Hildebr.	I		F-1	D	AM			+																1
<i>Abies koreana</i> E.H. Wilson	I		F-1	D	ZAS											+			+					1
<i>Larix decidua</i> Mill.	III		F-1	D	E			+								+							+	7
<i>Larix kaempferi</i> (Lamb.) Carrière	I		F-1	Ken	OAS								+	+									+	3
<i>Larix kaempferi</i> (Lamb.) Carrière 'Pendula'	I		F-1	Ken	OAS											+								1
<i>Pinus banksiana</i> Lamb.	I		F-1	Ken	AM									+										1
<i>Pinus mugo</i> Turra	I	OCz	F-1	D	ES			+								+								3
<i>Pinus nigra</i> J. F. Arnold	II		F-1	D	M-E			+		+					+	+							+	5

	Klasa częstości	Status ochronny/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- historyczna	Grupa zasięgowa	Stary cmentarz komunalny	Park Plac króla Fryka	Zieleniec przy kościele Mariackim	Zieleniec przy Kościele św. derzego	Zieleniec na Wyspie Młynskiej	Park ul. Chopina	Zieleniec ul. Curie- Skłodowskiej	Zieleniec przy Straży Granicznej	Park ul. Morska/Conrada	Park Nadmorski Zachodni	Ogród Dendrologiczny przy OW Róża Wiatrów	Park Nadmorski Wschodni	Zieleniec Plac Marszał- ka Piłsudskiego	Skwer Generała Sikorskiego	Dawny Klasztor Kartuzów	Nowy cmentarz komunalny	Zadzwienia przywuliczne	Razem
<i>Malus domestica</i> Borkh.	I		F-1	Ken	ES															+		2	
<i>Padus avium</i> Mill.	I		F-1	Sp	ES				+													1	
<i>Padus serotina</i> (Ehrh.) Borkh.	I		F-1	Ken	AM															+		2	
<i>Potentilla fruticosa</i> L.	I		F-1	D	AM													+				1	
<i>Pyracantha coccinea</i> M. Roem.	I		F-2	D	M-E											+						1	
<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim.	I		F-2	Ken	AM	+										+						2	
<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	I		F-2	Ken	KAUK				+													1	
<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh. 'Pissardii'	I		F-2	Ken	KAUK			+														1	
<i>Prunus domestica</i> L. subsp. <i>domestica</i>	I		F-2	Ken	ES															+		1	
<i>Prunus domestica</i> L. subsp. <i>syriaca</i>	I		F-2	D	ES				+											+	+	3	
<i>Prunus spinosa</i> L.	I		F-2	Ap	M-E									+							+	2	
<i>Pyrus communis</i> L.	I		F-1	Ap	E															+		1	
<i>Rosa canina</i> L.	I		F-2	Ap	M-E-IT	+					+					+				+		3	
<i>Rosa multiflora</i> Thunb.	II		F-2	Ken	OAS	+		+	+									+			+	6	
<i>Rosa rubiginosa</i> L.	I		F-2	Ap	M-E												+					1	
<i>Rosa rugosa</i> Thunb.	II		F-2	Ken	OAS			+			+					+				+	+	5	
<i>Rubus caesius</i> L.	I		Ch	Sp	ES-IT						+									+		3	
<i>Rubus idaeus</i> L.	II		Ch	Sp	CB	+					+									+		4	
<i>Sorbaria sorbifolia</i> (L.) A. Braun.	I		F-2	Ken	ZAS	+											+					2	
<i>Sorbus aria</i> (L.) Crantz	I		F-1	D	ME																+	1	

	Klasa częstości	Status ochrony/RG	Forma życiowa	Grupa geograficzno- historyczna	Grupa zasięgowa	Stary cmentarz komunalny	Park Plac Króla Fryka	Zieleniec przy kościele Mariackim	Zieleniec przy kościele św. Józefa	Zieleniec na Wyspie Młynskiej	Park ul. Chopina	Zieleniec ul. Curie- Skłodowskiej	Zieleniec przy Straży Granicznej	Park ul. Morska/Conrada	Park Nadmorski Zachodni	Ogród Dendrologiczny przy OW Róża Wiatrów	Park Nadmorski Wschodni	Zieleniec Plac Marszał- ka Piłsudskiego	Skwer Generała Sikorskiego	Dawny Klasztor Kartuzów	Nowy cmentarz komunalny	Zadzwienia przuliczne	Razem
Scrophulariaceae																							
<i>Paulownia tomentosa</i> (Thunb. ex Murr.)	I	RG	F-2	D	ZAS											+							1
Solanaceae																							
<i>Lycium barbarum</i> L.	I		F-2	Ken	M-E- OAS	+																	1
<i>Solanum dulcamara</i> L.	I		Ch	Sp/Ap	M-ES-IT									+									1
Tamariceae																							
<i>Tamarix tetrandra</i> Pall. ex M. Bieb.	I		F-2	D	E	+										+							2
Taxaceae																							
<i>Taxus baccata</i> L.	I	OCz	F-2	D	E	+	+									+							3
<i>Taxus baccata</i> L. 'Dovastiana'	I		F-2	D	E											+							1
Taxodiaceae																							
<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et W.C. Cheng	I	RG	F-1	D	ZAS											+							1
<i>Taxodium distichum</i> (L.) Rich.	I	RG	F-1	D	AM											+							1
Tiliaceae																							
<i>Tilia cordata</i> Mill.	IV		F-1	Ap	E	+	+	+			+	+	+		+	+	+		+		+	+	12
<i>Tilia 'Euchlora'</i>	I		F-1	D	E											+							1
<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	II		F-1	Ap	E					+		+							+		+	+	5
<i>Tilia tomentosa</i> Moench	I		F-1	D	E																	+	1

Ulmaceae														
<i>Ulmus</i> 'Camperdownii'	I	F-2	D	E	+									1
<i>Ulmus glabra</i> Huds.	II	F-1	Ap	E	+		+				+			5
<i>Ulmus laevis</i> Pall.	I	F-1	Ap	E							+			1
<i>Ulmus minor</i> Mill. emend. Richens	I	F-2	Ap	E							+			2
<i>Ulmus minor</i> Mill. emend. Richens var. <i>suberosa</i> (Moench) Soó	I	RG	Ap	E			+							2
<i>Ulmus minor</i> 'Wredei'	I	F-2	D	E								+		2
Vitaceae														
<i>Parthenocissus inserta</i> (A. Kern.) Fritsch	I	F-2	Ken	AM							+			1
<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch. in A. & C. DC.	I	F-2	Ken	AM								+		1
<i>Vitis vinifera</i> L. subsp. <i>vinifera</i>	I	F-2	D	M-E			+							1

Objaśnienia do tabeli 2

Kolumna 2 Klasy częstości

- I – bardzo rzadki (< 5%),
- II – rzadki (6–25%),
- III – częsty (26–50%),
- IV – bardzo częsty (51–75%).

Kolumna 3 Ochrona prawna (rozporządzenie ministra środowiska, 2014)

- !! – gatunek objęty ścisłą ochroną prawną,
- ! – gatunek objęty częściową ochroną prawną,
- RG – gatunek rzadki w regionie.

Kolumna 4 Forma życiowa: C – chamefity niezdrewniałe, Ch – chamefity z drewniałe, G – geofity, H – hemikryptofity, Hel – helofity, Hyd – hydrofity M – megafanerofity, N – nanofanerofity, T – terofity.

Kolumna 5 Status geograficzno-historyczny: Ap – spontaneoofity synantropijne (apofity), AR – archeofity, D – diafity, Ken – kenofity Sp – spontaneoofity niesynantropijne, Sp/Ap – spontaneoofity półsynantropijne.

Kolumna 6 Grupa zasięgowa: AM – amerykańska, CB – cyrkumborealna, E – środkowoeuropejska, ES – euroszyberyjska, IT – irano-turańska, KAUk – kaukaska, KOSM – kosmopolityczna, M – śródziemnomorska, OAS – wschodnioazjatycka, P – pontyjsko-pannońska, sOZ – subatlantycka, ZAS – centralnoazjatycka.

tulipifera) i wołemia szlachetna (*Wollemia nobilis*). Za bardzo częste uznaliśmy: lipę drobnolistną (*Tilia cordata*), sosnę pospolitą (*Pinus sylvestris*), cyprysika nutkajskiego (*Chamaecyparis nootkatensis*), buka pospolitego (*Fagus sylvatica*), kasztanowca pospolitego (*Aesculus hippocastanum*), brzozę brodawkowatą (*Betula pendula*) i klon jawor (*Acer pseudoplatanus*).

Tabela 3. Skala częstości występowania gatunków w dendroflorze terenów zieleni miasta Darłowo

Klasa częstości	Liczba taksonów	[%]
I	166	81,0
II	18	8,8
III	19	9,2
IV	2	1,0
Łącznie	205	100

Objaśnienia: I – bardzo rzadki (< 5%), II – rzadki (6–25%), III – częsty (26–50%), IV – bardzo częsty (51–75%).

Tabela 4. Udział form życiowych w dendroflorze terenów zieleni miasta Darłowo

Forma życiowa	Liczba taksonów	[%]
F-1	89	40,0
F-2	109	53,2
Ch	13	6,3
H	1	0,5
Łącznie	205	100

Objaśnienia: F-1 – mega- i mezofanerofity, F-2 – mikro- i nanofanerofity, Ch – chamefity, H – hemikryptofity.

Udział czterech grup życiowych odzwierciedla typowe dla grup zieleni wysokiej proporcje między fanerofitami, chamefitami i hemikryptofitami (Tab. 4). Zdecydowanie dominują mikro- i nanofanerofity (198 taksonów).

W dendroflorze terenów zieleni zdecydowanie dominują antropofity (70%), a 30% należy do gatunków rodzimych (Tab. 5). Do diafitów zaliczyliśmy 104 gatunki dziczejących z uprawy (ergazjofitów), pojawiających się okresowo w badanych obiektach lub celowo sadzonych. Z grupy spontaneo- fitów 30 taksonów obserwowaliśmy też poza zbiorowiskami naturalnymi i seminaturalnymi, zaliczyliśmy je więc do apofitów. Zwraca uwagę

Tabela 5. Udział grup geograficzno-historycznych w dendroflorze terenów zieleni miasta Darłowo

Grupa geograficzno-historyczna	Liczba taksonów	[%]
Ap	30	14,6
D	104	50,7
Ken	42	20,5
Sp	23	11,3
Sp/Ap	6	2,9
Łącznie	205	100

Objaśnienia: Ap – spontaneofity synantropijne (apofity), D – diafity, Ken – kenofity, Sp – spontaneofity niesynantropijne, Sp/Ap – spontaneofity półsynantropijne.

Tabela 6. Udział grup zasięgowych w dendroflorze terenów zieleni miasta Darłowo

Grupa zasięgowa	Liczba taksonów	[%]
E	49	23,9
AM	43	20,9
OAS	32	15,7
ES	28	13,6
M-E	13	6,3
ZAS	10	4,9
sOZ	9	4,4
CB	5	2,4
KAUK	3	1,5
M-ES-IT	4	1,9
M	2	1,0
M-E-IT	3	1,5
ES-IT	2	1,0
M-P-IT	1	0,5
M-E-OAS	1	0,5
Łącznie	205	100

Objaśnienia: CB – cyrkumborealna, ES – eurosyberyjska, E – środkowoeuropejska, sOZ – subatlantycka, P – pontyjsko-pannońska, OAS – wschodnioazjatycka, ZAS – centralnoazjatycka, M – śródziemnomorska, IT – irano-turańska, AM – amerykańska, KAUK – kaukaska.

relatywnie duża liczba kenofitów (42) – gatunków przybyłych do Polski po odkryciu Ameryki w 1492 roku. W tej grupie do rzadkich należą: brzoza papierowa (*Betula papyrifera*), perukowiec podolski (*Cotinus coggyria*), jesion pensylwański (*Fraxinus pennsylvanica*), orzech szary (*Juglans*

cinerea), modrzew japoński (*Larix kaempferi*) i wiciokrzew przewiercień (*Lonicera caprifolium*). Często występujące kenofity w parkach badanego terenu to: dąb czerwony (*Quercus rubra*), robinia akacjowa (*Robinia pseudacacia*), śnieguliczka biała (*Symphoricarpos albus*), lilak pospolity (*Syringa vulgaris*) i żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis*).

Ze spektrum geograficznego antropofitów wynika, iż powiązane są one z 19 grupami geograficzno-genetycznymi (Tab. 6). Przeważają wśród nich gatunki związane pierwotnie z regionem środkowoeuropejskim i boreoamerykańskim (łącznie 44,8%). Mniejszy jest udział taksonów wschodnioazjatyckich (15,7%) i eurosyberyjskich (13,6%). Odnotowano znikomy udział taksonów subatlantyckich (4,4%) oraz kaukaskich i śródziemnomorsko-irano-turańskich (po 1,5%).

Zakończenie

Według klasyfikacji miejskiej zieleni wysokiej (Pokorski, Siwiec 1998) do terenów zieleni otwartej należą parki i zieleńce na placach Króla Eryka i Marszałka Józefa Piłsudskiego, skwerze Generała Władysława Sikorskiego, u zbiegu ulic ul. Morskiej i ul. Conrada oraz zieleńce w różnych częściach miasta. Tereny zieleni specjalnego przeznaczenia w Darłowie to zadrzewienia przyuliczne, zieleń cmentarzy komunalnych, ogród przy budynku Straży Granicznej oraz ogród dendrologiczny przy OW „Róża Wiatrów” w Darłównu Zachodnim. Zieleń wysoka towarzyszy różnym obiektom użyteczności publicznej, m.in. muzeum, terenom przykościelnym i dawnym przyklasztornym. Terenami zieleni wypoczynkowo-wycieczkowej i turystycznej są leśne Parki Nadmorskie w Darłównu Wschodnim i Darłównu Zachodnim.

Na terenie miasta Darłowa w latach 2017–2018 prowadziliśmy inwentaryzację przyrodniczą 17 parków i zieleńców oraz zadrzewień przyulicznych. Zidentyfikowano wówczas 205 taksonów drzew, krzewów i krzewinek. Należą one do 97 rodzajów i 45 rodzin. Największą liczbę taksonów (77) zanotowaliśmy przy ośrodku wypoczynkowym „Róża Wiatrów” w Darłównu Zachodnim oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych (72). Stosunkowo niewielką liczbą taksonów charakteryzuje się też stary cmentarz komunalny (54) i zieleńiec przy kościele Mariackim (45), najmniejszą zaś nowy cmentarz komunalny, skwer Generała Sikorskiego i zieleńiec przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej (odpowiednio: 14, 12 i 10).

Ochroną prawną jest objętych 5 gatunków, z czego ścisłą jarząb szwedzki (*Sorbus intermedia*), a częściową: rokitnik zwyczajny (*Hippophaë*

rhamnoides), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), sosna górska (*Pinus mugo*) i cis pospolity (*Taxus baccata*).

Wśród gatunków pospolitych za bardzo częste uznaliśmy: lipę drobnolistną (*Tilia cordata*), sosnę pospolitą (*Pinus sylvestris*), cyprysika nutkajskiego (*Chamaecyparis nootkatensis*), buka pospolitego (*Fagus sylvatica*), kasztanowca pospolitego (*Aesculus hippocastanum*), brzozę brodawkowatą (*Betula pendula*) i klon jawor (*Acer pseudoplatanus*). Do rzadkich zaliczyliśmy następujące taksony: cypryśnik błotny (*Taxodium distichum*), klon polny (*Acer campestre*), miłorząb dwuklapowy (*Ginkgo biloba*), metasekwoja chińska (*Metasequoia glyptostroboides*), tulipano-wiec amerykański (*Liriodendron tulipifera*) i wolemia szlachetna (*Wollemia nobilis*).

W ostatnich latach na miejskich terenach zieleni obserwuje się duży udział kenofitów – gatunków przybyłych do Polski po odkryciu Ameryki w 1492 roku. W Darłowie do rzadkich należą: brzoza papierowa (*Betula papyrifera*), perukowiec podolski (*Cotinus coggyria*), jesion pensylwański (*Fraxinus pennsylvanica*), orzech szary (*Juglans cinerea*), modrzew japoński (*Larix kaempferi*) i wiciokrzew przewiercień (*Lonicera caprifolium*).

Bibliografia

- ANKLAM K. 1924. Rügenwalder Bau- und Kunstdenkmäler, *Unser Pommerland* 9(4/5): 154–157.
- CHMIEL J. 1993. *Flora roślin naczyniowych wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego i jej antropogeniczne przeobrażenia w wieku XIX i XX: Atlas rozmieszczenia roślin*, cz. 2, Poznań: Sorus.
- GROTEFEND O. 1924. Das Kartäuserkloster bei Rügenwalde, *Unser Pommerland* 9(4/5): 157–168.
- HINZ J. 1996. *Pommern. Lexikon. Geografie-Geschichte-Kultur*, Augsburg: Bechtermünz Verlag.
- HOLZFÜß E. 1924. Aus der Pflanzen- und Vogelwelt des Rügenwalder Amtes, *Unser Pommerland* 9(4/5): 132–138.
- IUCN 2019. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2018-2. Wikipedia [online]. Tryb dostępu: <http://www.iucnredlist.org> [dostęp: 4.01.2019].
- KLUSZCZYŃSKA J., KLUSZCZYŃSKI Z., SZKUDNIEWSKI A., URBANIAK T. 2007. *Dawny powiat Sławno. Frühere Kreis Schlawe*, Słupsk: Wyd. Grawipol.
- KONTOWSKI K. 2013. Cmentarze i miejsca pamięci o zmarłych w Darłowie, [w:] *Historia i kultura Ziemi Sławieńskiej*, t. XI: *Ośrodki miejskie*, W. Rączkowski, J. Sroka (red.), Sławno: Fundacja Dziedzictwo, 357–377.
- KONTOWSKI K. 2014. *Dirlov-Rügenwalde-Darłowo. Miasto nad Bałtykiem. Katalog wystawy*, Darłowo: Muzeum Zamek Książąt Pomorskich.

- KOWNAS S., SIENICKA A. 1965. *Parki, zabytkowe drzewa i rezerwy województwa koszalińskiego*, Szczecin: Szczecińskie Towarzystwo Naukowe.
- KUCZKOWSKI A. 2014. *Ziemia sławieńska – kraina skarbów. Przewodnik archeologiczny*. Zeszyt I: 5–59, Muzeum w Darłowie.
- MEUSEL H., JÄGER E., BRÄUTIGAM S., KNAPP H.-D., RAUSCHERT S., WEINERT E. 1992. *Vergleichende Chorologie der Zentraleuropäischen*, Flora. Bd. 3, Jena: Gustav Fischer Verlag.
- MILUNIEC R., WRZOSEK J., KRUCZYŃSKI M. 2011. *Program ochrony środowiska dla powiatu sławieńskiego na lata 2011–2014 z perspektywą do 2018 r.* Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVIII/IV/72/11 Rady Powiatu w Sławnie, z dnia 25 listopada 2011 r. Starostwo Powiatowe w Sławnie, Szczecin [maszynopis].
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2002. *Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. Biodiversity of Poland*. Vol. 1, Kraków: W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences.
- MISIEWICZ J. 1977. Nieznane zbiory zielnikowe flory Pomorza zachowane w Muzeum w Darłowie, [w:] *Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego Pomorza Środkowego*, E.R. Śpiewakowski, M. Kalfus (red.), Słupsk: WSP w Słupsku, 195–226.
- POKORSKI J., SIWIEC M. 1998. *Kształtowanie terenów zieleni*, Warszawa: WSiP.
- POPIELAS-SZULTKA B. 2002. Die Kartäuser von Rügenwalde in der Gesellschaft Pommerns, [w:] *Bücher, Bibliotheken und Schriftkultur der Kartäuser. Festgabe zum 65. Geburtstag von Edward Potkowski*, S. Lorenz (red.), Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
- ROSENOW K. 1986. Das Kreisheimatmuseum im Schloß zu Rügenwalde, [w:] *Der Kreis Schlawe. Ein pommersches Heimatbuch*, Bd. I: *Der Kreis als ganzes*, M. Vollack (red.), Husum: Druck- und Verlagsgesellschaft, 282–289.
- ROSENOW K. 1989. Das Herzogschloß zu Rügenwalde, [w:] *Der Kreis Schlawe. Ein pommersches Heimatbuch*, Bd. II: *Die Städte und Landgemeinden*, M. Vollack (red.), Husum: Druck- und Verlagsgesellschaft, 698–712.
- SENETA W., DOLATOWSKI J. 2003. *Dendrologia*, Warszawa: Wyd. Nauk. PWN.
- ŚLABIG A. 2002. Święta Góra i klasztor Marienkron koło Darłowa. Historia i kultura, [w:] *Sławno i Ziemia Sławieńska*, t. 1, W. Łysiak (red.), Poznań: Wydawnictwo Eco, 67–78.
- SZAFRANKO E. 2012. Wpływ zieleni przyulicznej na kształtowanie krajobrazu miejskiego. Analiza kryteriów doboru roślin, *Czasopismo techniczne. Architektura* R. 109, 6-A, z. 19, 179–188.
- ŚWINICKA H., ŚWINICKA A. 1975. *Ewidencja parków i ogrodów na terenie województwa koszalińskiego. Park miejski w Darłowie*, Koszalin: Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Koszalinie [maszynopis].
- TOKARSKA-GUZIŁ B., DAJDOK Z., ZAJĄC M., ZAJĄC A., URBISZ A., DANIELEWICZ W., HOŁDYŃSKI C. 2012. *Rośliny obcego pochodzenia w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych*, Warszawa: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.
- WIRASZKA P., ZIMNICKA-PLUSKOTA M., MIZIOŁEK Z., POŁCZYŃSKA E. 2004. *Waloryzacja przyrodnicza miasta Sławno. Operat generalny*, Szczecin: Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie [maszynopis].
- ZAJĄC M., ZAJĄC A. 2009. *Elementy geograficzne rodzimej flory Polski*, Kraków: Pracownia Chorologii Komputerowej IB UJ.
- ZAJĄC A., ZAJĄC M., TOKARSKA-GUZIŁ B. 1998. *Kenophytes in the flora of Poland: status and origin*. *Phytocoenosis* 10 (N.S.). Suppl. Cartogr. Geobot., 9: 107–116.

- ZARZYCKI K., TRZCIŃSKA-TACIK H., RÓŻAŃSKI W., SZELAĞ Z., WOŁEK J., KORZENIAK U. 2002. *Ecological indicator values of vascular plants of Poland*, Kraków: W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Science.
- ŻUKOWSKI W., JACKOWIAK B. 1995. Lista roślin naczyniowych ginących i zagrożonych na Pomorzu Zachodnim i w Wielkopolsce, [w:] *Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*, W. Żukowski, B. Jackowiak (red.), Poznań: Bogucki. Wydawnictwo Naukowe, 9–92.

Baumflora in den Grünanlagen von Darłowo

Zusammenfassung

Zu den klassifizierten Grünanlagen mit Baumflora der Stadt Darłowo gehören: der Park an der Morska Str., die Anlagen in Ost- und Westteil von Bad Darłówko und die in verschiedenen Teilen der Ortes. Spezielle Grünanlagen bildet die Strassenbepflanzung, die Bepflanzung der Friedhöfe und des Bereiches des früheren Karthäuser Klosters. Wir finden sie auch neben der Kirche und auf dem Gelände des Ferienobjektes „Róża Wiatrów“.

Auf dem Gebiet der Stadt Darłowo wurden 2017–2018 siebzehn Naturparks, Grünanlagen und Strassenbepflanzungen inventarisiert. Man identifizierte 205 Baumeinheiten und Sträucher, die zu 97 Arten und 45 Familien gehören, in denen sich von 1 bis 41 Arten befinden. Die zahlreichsten Familien sind Rosaceae (41), Pinaceae (18), Salicaceae (15), Cupressaceae (12) und Caprifoliaceae (10 Einheiten). Auf dem Gelände des Ferienobjektes „Róża Wiatrów“ notierten wir 77 Tuxonome, auf dem alten Friedhof 54. Dies sind Objekte mit der größten Anzahl von verschiedenen Arten, die wenigsten in der Anlage an der Curie-Skłodowskiej Str. (10) und auf dem Wojska Polskiego Platz (12). Rechtlich geschützt sind 5 Arten, davon sehr streng die Schwedische Eberesche (*Sorbus intermedia*), und teilweise: der Gemeine Sanddorn (*Hippophae rhamnoides*), das Pommersche Geißblatt (*Lonicera periclymenum*), die Bergkiefer (*Pinus mugo*) und die Gemeine Eibe (*Taxus baccata*).

Zu den populärsten und häufigsten Arten in den Grünanlagen gehören; Die Einfache Hainbuche (*Caprinus betulus*), der Gemeine Nussbaum (*Corylus avelland*), die Gemeine Buche (*Fagus sylvatica*), die pospolite Fichte (*Picea abies*), die Stieleiche (*Quercus robur*), und der Holunder (*Sambucus nigra*); seltener sind: der Feldahorn (*Acer Campestre*), der Goldfruchtbann (*Ginkgo biloba*), der amerikanische Tulpenbaum (*Liriodendron tulipifera*), die Goldfruchtbaum (*Metasequoia glyptostroboides*), die Paulownia (*Paulownia tomentosa*) und die Wollemia (*Wolemia nobiles*).

In den letzten Jahren konnte man in den städtischen Grünanlagen den Zuwachs von Kenofiten beobachten – es sind Gewächse, die nach der Entdeckung Amerikas (1492) nach Darłowo gebracht worden sind. Zu den seltenen Gewächsen gehören: die Papierbirke (*Betula papyrifera*), der Podolische Perückenbaum (*Lotinus coggia*), die Pensilvanische Esche (*Fraxinus pennsylvanica*), der Grüne Nussbaum (*Juglans cinerea*), die Japanische Lärche (*Larix kaempferi*) und das Gartengeißblatt (*Lonicera caprifolium*).

TABLICA I

A – Aleja lipowa na cmentarzu komunalnym. Fot. Z. Sobisz

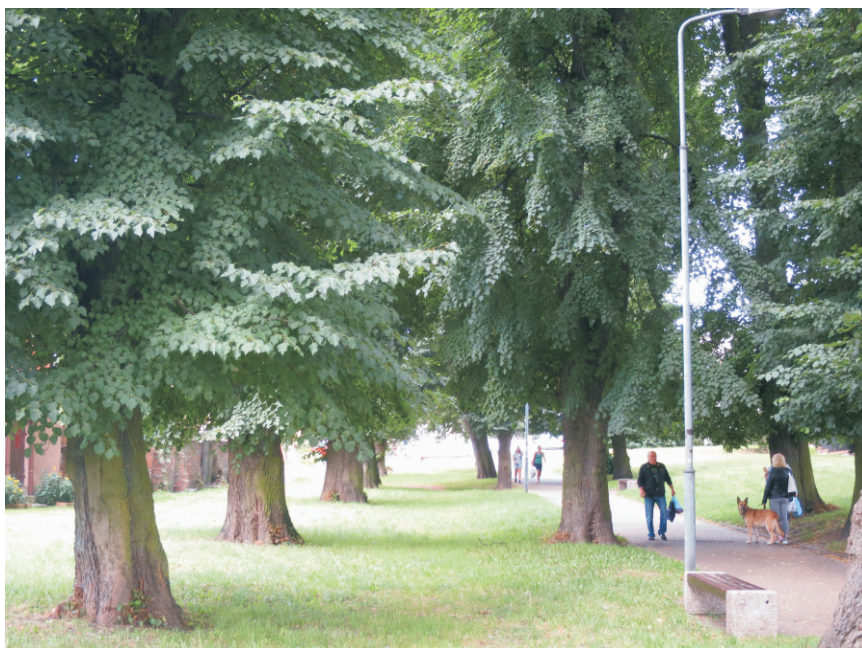

B – Dąb Lutra przy kościele Mariackim. Fot. Z. Sobisz

TABLICA II

A – Wejście na wał ziemny w parku przy ul. F. Chopina. Fot. Z. Sobisz

B – Trzyrzędowa aleja lipowa przy ul. M. Curie-Skłodowskiej. Fot. Z. Sobisz

TABLICA III

A – Promenada w Parku Miejskim przy ul. Morskiej. Fot. Z. Sobisz

B – Polana w ogrodzie dendrologicznym w Darłównu Zachodnim. Fot. Z. Sobisz

TABLICA IV

A – Skwer Generała W. Sikorskiego. Fot. Z. Sobisz

B – Nowy cmentarz komunalny. Fot. Z. Sobisz

TABLICA V

A – Aleja lipowa przy ul. Zielonej. Fot. Z. Sobisz

B – Klon srebrzysty (*Acer saccharinum*). Fot. Z. Sobisz

TABLICA VI

A – Oliwnik wąskolistny (*Eleagnus angustifolia*). Fot. Z. Sobisz

B – Kalina koralowa (*Viburnum opulus*). Fot. Z. Sobisz

Fundacja „Dziedzictwo” powstała w 1991 roku w Sławnie. Jej celem jest szeroko rozumiana ochrona zabytków archeologicznych ziemi sławieńskiej, a także ochrona krajobrazu kulturowego, którego częścią jest dziedzictwo archeologiczne. Działalność Fundacji polega na finansowaniu i organizacyjnym wspieraniu badań naukowych, publikowaniu i upowszechnianiu wyników tych badań, wspomaganiu działalności konserwatorskiej, współpracy z władzami lokalnymi w aktywnej ochronie dziedzictwa kulturowego i włączaniu go w życie społeczne mieszkańców, prowadzeniu działalności popularyzującej zabytki i krajobraz kulturowy oraz uczestnictwo w procesie wychowania dzieci i młodzieży z położeniem nacisku na kształtowanie świadomości historycznej i szacunku dla świadectw przeszłości.

Od 2002 roku Fundacja wydaje serię pn. „Historia i kultura ziemi sławieńskiej” podejmującą problematykę procesów historycznych, kulturowych i przyrodniczych kształtujących przeszłe i współczesne oblicze ziemi sławieńskiej. Wszystkie publikacje Fundacji Dziedzictwo dostępne są na stronie: www.archeo.edu.pl/dziedzictwo

* * *

Fundacja „Dziedzictwo”
ul. Mielczarskiego 7/5, 76-100 Sławno
www.archeo.edu.pl/dziedzictwo

ISBN: 978-83-947670-7-5

